DEVA
DEMOKRASİ VE ATILIM PARTİSİ

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

BASIN BÜLTENİ **11.11.2026**

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan:

"Süreci yaşayan, derinlemesine bilen insanlar olduğumuz için ilk destek verenlerden birisi biz olduk"

"Sorunun çözümü coğrafyamızda da dönüştürücü bir etki yapabilir"

"Demokrasi sadece sandıktan ibaret görünürse hukuk çerçevesi olmayan bir sandık ülkeyi kaosa da götürebilir"

"Mesele insansa, insan hakkıysa, özgürlüklerse bunlar oylamaya tabi tutulmaz"

"Herkes hep beraber güvende değilse aslında hiçbirimiz güvende değiliz"

"Bizim içinde bulunduğumuz coğrafyayla ilgili bir vizyonumuz var, bir hayalimiz var"

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, Rudaw Araştırma Merkezi'nin Erbil'deki ofisinde düzenlediği basın toplantısında Türkiye ile Irak ve Kürdistan Bölgesi arasındaki ilişkileri, Kalkınma Yolu Projesi'ni, İran savaşını ve terörsüz Türkiye sürecini değerlendirdi. Babacan, İsrail'in bölgedeki politikalarını da eleştirdi.
Konuşmasında DEVA Partisi'nin sürece ilişkin tutumunu yineleyen Babacan, "AK Parti'den Sayın Erdoğan'dan daha önce biz Bahçeli'nin sözlerine destek verdik. Ben ilk gün 'Bu işler zordur, çetrefillidir ama yüzde 5 bile çözüm ihtimali olsa biz gideceğiz, o yüzde 5'i destekleyeceğiz' dedim ve o gün bugündür de tutarlı bir şekilde destekliyoruz" ifadelerini kullandı.

"Süreci yaşayan, derinlemesine bilen insanlar olduğumuz için ilk destek verenlerden birisi biz olduk"
Babacan, kendisine yöneltilen "Türkiye'deki iktidar uzun süre boyunca Kürt sorunu yoktur dedi, diyordu. Siz ortaya çıktıktan sonra, DEVA Partisi'ni kurduktan sonra 'Kürt sorunu vardır ve bunun çözümü, adresi de siyasettir' dediniz. Şimdi iktidar da siyasi yollarla bir çözüm bulmaya çalışıyor. Adına çözüm süreci ya da terörsüz Türkiye süreci dedikleri bir süreç. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz kısaca?" sorusunu yanıtlarken şu ifadeleri kullandı: "DEVA Partisi Genel Başkanı olarak ben ve partimizdeki arkadaşlarımız daha önceki Türkiye'de denenen süreçlerin de bizzat içinde olmuş ve tecrübesini yaşamış insanlarız. Dolayısıyla biz bundan 6 yıl önce partimizi kurduğumuzda 'Türkiye'de bir Kürt sorunu vardır. Aynı zamanda Türkiye'de bir şiddet sorunu, bir güvenlik sorunu, bir terör sorunu vardır' dedik ve 'Her ikisini de çözmek için çalışmamız gerekir' dedik. 'Ama bu iki sorunun çözümünün ayrı ayrı hatlarda yürümesi lazım ve iki alandaki konuların birbiriyle pazarlık konusu edilmemesi

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

gerekir' dedik. Özellikle mesele temel hak ve özgürlüklerse, temel hak ve özgürlüklerin herhangi bir konuda pazarlık konusu edilmesinin doğru olmayacağını söyledik. Ve işin güvenlik boyutunun çatışma çözümü örneklerinden istifade edilerek çözülmesi ama temel hak ve özgürlüklerle ilgili konuların da ayrı bir hattan gitmesi gerektiğini baştan söyledik. Nitekim Ekim 2024'te Sayın Bahçeli'nin Türkiye'de ilk konuşmalarında bahsetmeye başladığı, Türkiye'de hükümetin terörsüz Türkiye dediği çatışma çözümü süreci, aslında bizim de öngördüğümüz ve 6 yıldır ifade ettiğimiz bir süreçti. Dolayısıyla Sayın Bahçeli'nin açıklamalarından hemen sonra ilk destekleyen siyasi parti biz olduk. Dikkatinizi burada çekmek isterim: AK Parti'den, Sayın Erdoğan'dan daha önce biz Bahçeli'nin sözlerine destek verdik. Ben ilk gün 'Bu işler zordur, çetrefillidir ama yüzde 5 bile çözüm ihtimali olsa biz gideceğiz, o yüzde 5'i destekleyeceğiz' dedim ve o gün bugündür de tutarlı bir şekilde destekliyoruz. Milletvekilimiz Mehmet Emin Ekmen Bey de baştan beri hem o 51 kişilik komisyonun içinde hem de Meclisimizden son geçen çerçeve yasanın hazırlanmasında da çok emeği var. Emin Bey aynı zamanda daha önceki çözüm süreçlerinde de akil insanlar heyetindeydi. Yine bizim Ankara milletvekilimiz Sadullah Bey, Adalet Bakanı iken bizim bir önceki çözüm sürecinde önemli aşamalar kaydetmiştik. Dolayısıyla süreci yaşayan, derinlemesine bilen insanlar olduğumuz için ilk destek verenlerden birisi biz olduk. Tabii on binlerce insanımızı kaybettik. Trilyon dolarlık potansiyeli kaybettik bu süreçte. Çok önem veriyoruz."

"Sorunun çözümü coğrafyamızda da dönüştürücü bir etki yapabilir"

Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin sürece verdiği desteğe ve silah bırakma sürecinin hızına işaret eden Babacan şunları ifade etti: "Gerçekten sürecin hemen ilk başından itibaren Sayın Mesut Barzani'nin, Sayın Neçirvan Barzani'nin, Sayın Mesrur Barzani'nin verdiği destekler çok çok kıymetliydi. Bu zaten bölgesel olarak aynı hedefe odaklanıp beraberce iş birliği yapılmadan bu sorunların çözülmesi de mümkün değil. Şu anda baktığımızda bu silah bırakma süreci yavaş da olsa işliyor. Daha hızlı olsa daha memnun oluruz. Ama şu da var ki kolay değil. 40 yılı aşkın süredir devam eden bir sorunun çözümünden bahsediyoruz. Konjonktür uygunken biraz daha hızlı hareket edilmesini biz tercih ederiz doğrusu. Ve bu sorunu eğer biz çözersek bütün coğrafyamızda da dönüştürücü bir etki yapabilir. Transformatif bir etki oluşturabilir, bir ilham kaynağı olabilir. Çünkü bölgemizde biliyorsunuz Irak da başta olmak üzere çok farklı gruplar var, silahlı gruplar var. Bunlar farklı etkiler altında sürekli güvenlik sorunu çıkarabiliyorlar. Türkiye komşularımızla beraber eğer bu sorunu çözerse bu diğer sorunların çözümü için de önemli bir ilham kaynağı olabilir diye de düşünüyoruz. Ve çözüm demokratik siyasette diyoruz. Temel hak ve özgürlükler ise ayrı bir hat. Orası gerçekten önce insan diyebilmekle oluyor, insan onurunu yüceltmekle oluyor, eşit vatandaşlık ilkesini yaşatmakla oluyor. Hukukun üstünlüğünün işlemesiyle oluyor. Demokrasinin gerçekten temsili demokrasinin, çoğunlukçu değil, çoğulcu demokrasinin işlemesiyle oluyor. Ve bunun da ayrı bir hat olarak devam etmesini biz çok çok kıymetli görüyoruz."

"Son çerçeve yasa Meclisimizde 467 oyla geçti, bu gerçekten son dönemlerde hiçbir konuda ulaşılamayan geniş bir mutabakat zemini"

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

Meclis'teki çerçeve yasanın ortaya koyduğu geniş mutabakata dikkat çeken Babacan şöyle konuştu: "Biz bölgemizdeki ihtilafların, çatışmaların sona ermesi için gerçekten samimi bir gayret gösteriyoruz. Ve bu gayret sadece şu andaki iktidarın gayretinden ibaret değil. Son çerçeve yasa Meclisimizde 467 oyla geçti. Bu gerçekten son dönemlerde hiçbir konuda ulaşılamayan geniş bir mutabakat zemini demektir. Hem halkımızda hem de Meclisimizde bu çözüm iradesinin ne kadar güçlü olduğunu gösterir. Dolayısıyla bu hepimizi gerçekten heyecanlandırmalı ve umudumuzu artırmalı diye düşünüyoruz. Çünkü insanların güven içinde yaşayabildiği, siyasi meselelerin demokratik yollarla çözülebildiği, gençlerin geleceklerini kendi ülkelerinde kurabileceği, ticaretin, yatırımın kolaylaşacağı bir coğrafyayı oluşturmak zorundayız. Siyasi liderliğin sorumluluğu sadece mevcut sorunları yönetmek değil. Siyasi liderlerin görevi ufuk açmak, yön çizmek ve sağlam bir gelecek vizyonu ortaya koyabilmek. Ben Türkiye'nin de Irak'ın da Kürdistan bölgesinin de böyle bir geleceğe katkı sağlayacağına gönülden inanıyorum. Bugünkü yaptığım görüşmeler ve temaslar bu konudaki umudumu kat kat artırdı ve bu hedeflere ulaşmak hepimizin ortak çabası ve hepimizin yararıdır."

"Demokrasi sadece sandıktan ibaret görünürse hukuk çerçevesi olmayan bir sandık ülkeyi kaosa da götürebilir"

Demokrasinin ancak sağlam bir hukuk çerçevesiyle anlam kazandığını vurgulayan Babacan şunları söyledi: "Demokrasi, adil temsil önemlidir. Ama bu aynı zamanda sağlam bir hukuk çerçevesiyle anlamlıdır. O hukuk çerçevesinin de mutlaka her grubun, herkesin temel hak ve özgürlüklerini koruyan bir hukuk çerçevesi olması son derece önemlidir. Bazen demokrasiler sadece seçimden ibaret olarak görünüyor. Demokrasi sadece sandıktan ibaret görünürse hukuk çerçevesi olmayan bir sandık ülkeyi kaosa da götürebilir. Seçim, sandık hukukla anlamlıdır."

"Mesele insansa, insan hakkıysa, özgürlüklerse bunlar oylamaya tabi tutulmaz"

Meclislerde çoğunluk ile azınlık arasındaki ilişkiye işaret eden Babacan şöyle konuştu: "Tabii 'adil temsil' diyoruz, 'demokrasi' diyoruz, 'Meclisler' diyoruz ama bazen Meclislerde çoğunluk tarafı olur, azınlık tarafı olur. Azınlık tarafta olanların haklarının ve özgürlüklerinin asla oylamaya tabi olmaması gerektiği, yani çoğunlukta olanın oylayarak azınlıklarla ilgili hak ve özgürlükleri kısıtlayamayacağı bir anlayış da burada son derece önemli. Mesele insansa, insan hakkıysa, özgürlüklerse bunlar oylamaya tabi tutulmaz. İnsan olmaktan dolayı zaten onlarındır. Onların hakkıdır, özgürlüğüdür ve olduğu gibi tanınması gerekir."

"Savaşın hiçbir sorunu çözmeyeceğine inanıyoruz"

İran savaşını değerlendiren ve Dışişleri Bakanlığı dönemindeki nükleer müzakere sürecini hatırlatan Babacan şunları kaydetti: "İran ortak komşumuz. İran'la ilişkilerde zorluklar olabilir, farklı düşünceler, farklı yaklaşımlar olabilir ama böylesine başlatılmış bir savaşın hiçbir sorunu çözmeyeceğine biz inanıyoruz. Ve bu savaşın yeni safhalara taşınmasıyla alakalı da hep beraber

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

dikkatli olmamız ve hep beraber bunu önleyici bir tutumda olmamız gerektiğine de çok çok önem veriyoruz. Kaldı ki benim bugün gün boyu yaptığım temaslarda, Sayın Başkan Mesut Barzani ile yine Sayın Başkan Neçirvan Barzani ile Başbakan Mesrur Barzani ile yaptığım görüşmelerde de bu konudaki ortak ve olumlu tutumu görmüş olmaktan gerçekten çok çok memnun oldum. Ve hatta o savaşın ilk başlarında, bazı grupların İsrail'in ve Amerika'nın da teşvikiyle bu savaşa dahil olmasının engellenmesi, önlenmesi konusunda da gerçekten hep beraber Türkiye'yle de beraber güzel bir çaba ortaya kondu. Ve bu oyuna gelmemek son derece kıymetliydi."

"Eğer herkes hep beraber güvende değilse aslında hiçbirimiz güvende değiliz"

Bölge dışından gelen müdahalelere dikkat çeken Babacan, bölge halklarına birlikte hareket etme çağrısında bulundu: "Dışarıdan gelip bölgeye zaman zaman müdahil olan ülkeler oluyor. Ama geliyorlar, gidiyorlar. Bir de şunu unutmayalım ki uzaklardan gelen ülkeler hep kendi gündemleriyle gelir ve kendi öz çıkarları için gelirler. Bundan sonra özellikle bizim bölgede yaşayan insanlar olarak, hep beraber, yani Türkler, Kürtler, Araplar hatta İranlılar daha yan yana, daha yakın durmamız ve bölgenin sorunlarına beraberce çözüm bulmamız, sorunların barışçıl yollarla çözümü için hep beraber gayret etmemiz gerekiyor. Böyle bir döneme de artık girdik diye biz düşünüyoruz. Artık çatışma değil, yıkım değil, savaş değil, barış ve güvenliğin olduğu bir coğrafya için hep beraber gayret etmemiz gerekiyor. Çünkü eğer herkes hep beraber güvende değilse aslında hiçbirimiz güvende değiliz. Ya barışçıl bir düzen kuracağız hep beraber ya da hep beraber düzensizliğin içerisinde, kaosun içerisinde gelecek nesillere daha kötü bir bölge bırakacağız."

"Aramızdaki farklılıkları diyalogla, barışçıl yollarla çözüp niçin hep beraber kazanmıyoruz?"

Babacan, kendisine yöneltilen "Ankara açısından bakıldığında bu Kalkınma Yolu Projesine Bağdat, Erbil'in yerini alabilir mi sizce?" sorusuna şu yanıtı verdi:
"Şimdi ekonomik ağırlık merkezi olarak düşündüğümüzde Bağdat da önemli bir merkez, Erbil de önemli bir merkez. Dolayısıyla biz bir merkezin diğer merkeze ikame etmesi yerine 'Niye hep beraber başarılı olmuyoruz? Niye hep beraber yükselmiyoruz? Aramızdaki farklılıkları diyalogla, barışçıl yollarla çözüp niçin hep beraber kazanmıyoruz?' Biz biraz öyle bakıyoruz."

"Bizim içinde bulunduğumuz coğrafyayla ilgili bir vizyonumuz var, bir hayalimiz var"

"Bizim içinde bulunduğumuz coğrafyayla ilgili bir vizyonumuz var, bir hayalimiz var. Ama bu bir kuru hayal değil. Bu erişilebilir bir hedef. Bu da ülkelerimiz arasında, bölgeler arasında, şehirler arasında kolayca ürünlerin hareket edebilmesi, insanların serbestçe hareket edebilmesi, sermayenin rahatça hareket edebilmesi. Bir bakıma sınırların bir idari sınır olarak, bir egemenlik sınırı olarak görülüp fiili olarak sınırların aslında anlamsızlaşması. İnsanların, ürünlerin, sermayenin ve hatta fikirlerin rahat dolaşımı. Bu da son derece önemli bir konu. Sınırları bariyer olarak görmememiz lazım. Sınırı sadece bir

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

idari çizgi olarak görmemiz lazım. Karayolu olsun, deniz yolu olsun, enerji hatları gerçekten bunların hepsi tek tek önemli. Fiziki engellerin, idari engellerin, mali engellerin kalkması lazım ki ekmek büyüsün. Çünkü iki ülke düşünün yan yana. 100 büyüklüğünde ve 100 büyüklüğünde iki ülke ve birbirinden tamamen izole. Şimdi bu iki ülkenin arasında ticareti, yatırımı, ulaşımı, her şeyi açarsanız 100 artı 100 eşittir 200 etmez. Bakarsanız 100 artı 100, 300 eder, 400 eder. Sinerji oluşur. Ülkelerin ekonomileri birbirlerinin eksiklerini tamamlar. Herkes kazanır. Bazen bu ekonomik ilişkilerde zannedilir ki onun kaybettiğini ben kazanıyorum, benim kaybettiğimi de o kazanıyor. Öyle değil. Herkes hep birlikte kazanabilir. Toplam ekmeği büyütebiliriz. Bir somun ekmeği bölüşmüyoruz. Ekmeği hep beraber aslında büyütüyoruz. Bu mümkün ve dünyanın pek çok yerinde de tarihte de kanıtlanmış bir gerçek."

"Uluslararası hukuku İsrail hükümeti yıllarca çiğnedi, çiğniyor"

İsrail'in bölgedeki politikalarını değerlendiren Ali Babacan şunları söyledi: "İsrail'in, özellikle Netanyahu hükümetinin, son yıllarda yaptıklarını sadece İsrail'in kendi güvenlik kaygısıyla izah etmemiz mümkün değil. Yapılanlar İsrail'in kendi güvenlik kaygısının çok daha ötesinde, çok daha aşırı adımlar. Ve yayılmacı politika bölge güvenliğinin önündeki şu anda en önemli tehdit haline gelmiş durumda. Uluslararası hukuku İsrail hükümeti yıllarca çiğnedi, çiğniyor. Gazze'de tespit edilmiş insanlık suçları var. Batı Şeria'da yerleşkeler sürekli Batı Şeria'daki işgali bile derinleştiriyor. Ve Lübnan'a yapılan, Suriye'ye yapılan saldırılar da istikrarı daha güç hale getiriyor. Şunu bilmeleri lazım ki İsrail'in şu andaki hükümetinin ya da yeni kurulacak hükümetin tüm bölgeyi istikrarsızlaştırıp kendilerinin güvende olması diye bir şey yok. Eğer mesele kendi cephelerinden 'İsrail'in güvenliği ise her yeri istikrarsızlaştıralım ama kendimiz güvende olalım' ise böyle bir dünya yok. Bunun da farkına varırlar ve umut ediyoruz ki bu tutumlarını, politikalarını değiştirirler."

"Umarız ki savaşın yeni safhalara taşınması engellenir ve diyalogla, diplomasiyle çözüm yoluna girer"

"İran savaşı, bugünün konusu değil. Ta 2005-2006 yılında da ciddi bir savaş riski oluşmuştu. Hatırlarsanız P5+1 İran'la bir müzakere süreci başlattı. İran'ın nükleer programını nasıl yönetmeliyiz ki bu gerginlik bir savaşa dönüşmesin diye. Daha sonra Almanlardan gelen talep üzerine biz de benim Dışişleri Bakanlığı dönemimde 2007'de biz de sürece dahil olduk ve iyi bir arabuluculukla, iyi bir diyalogla bir nükleer anlaşma imzalandı. İran'ın nükleer programına bir çerçeve oluşturulmuş oldu. Ve o uzun yıllar o anlaşma, süreci, hem anlaşmaya giden süreç hem de anlaşmanın kendisi bir bakıma savaşı önlemiş oldu, ertelemiş oldu. Ama birinci dönem Trump yönetiminde o anlaşma iptal edildi biliyorsunuz. Sonra gerginlikler tekrar büyüdü ve maalesef bir savaş noktasına geldi. Amacı, hedefi hala bizim tarafımızdan anlaşılmayan ve sadece İsrail ve Amerika'nın İran'a karşı başlattığı bir savaş değil, tüm coğrafyayı şöyle ya da böyle etkileyen bir ciddi güvenlik sorunu haline geldi. Umarız ki bu da diyalogla, diplomasiyle bir şekilde çözüm yoluna girer ve savaşın yeni safhalara taşınması engellenir."

DEVA
DEMOKRASİ VE ATILIM PARTİSİ

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

"Umuyoruz ki Erbil-Bağdat arasındaki ilişkiler bir uzlaşı zemininde daha yapıcı bir vizyonla gelişir"

Babacan, kendisine yöneltilen "Kalkınma Yolu Projesi'nin başarıya ulaşmasını sağlamak için sizce Kürdistan bölgesinin bu projede nasıl bir rol oynaması lazım?" sorusunu yanıtlarken şunları dile getirdi: "Şimdi böyle baktığımızda tabii Erbil'den yola çıkan bir tırın Bağdat'a gidene kadar farklı farklı engellerle karşılaşıyor olması... Bu güzel bir şey değil. Olmaması gereken bir şey. Aşılması gereken konular bunlar ki umarız en kısa zamanda bunlar aşılır. Bırakın aynı ülke sınırları içerisindeki iki şehir, bizim vizyonumuz Basra Körfezi'nden çıkan bir tırın ta İstanbul'dan Avrupa içine girene kadar fazla öyle durdurulup 'Evrağın ne? Dur bakalım' kontrol olmadan rahatça hareket edebileceği bir coğrafya. Ki verim artsın, ki maliyetler düşsün, ki herkes kazansın. Uzlaşı nihayetinde herkese kazandırıyor ve biz umuyoruz ki hem bu Erbil-Bağdat arasındaki ilişkiler bir uzlaşı zemininde daha yapıcı bir vizyonla gelişir. Ve umut ediyoruz ki yine gerçi muhtemelen kısa vadeli bir problem ama bu Erbil-Süleymaniye arasındaki görüş farklılığı da umut ediyoruz kısa zamanda kapatılır ve bir an önce birlik beraberlik içerisinde hep beraber nasıl insanlarımıza daha güzel bir yaşam sunacağız, nasıl hep beraber herkes daha mutlu olacak bunun için çalışmanın çok çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Tam da bu çerçevede Kalkınma Yolu Projesi bizim de çok önem verdiğimiz bir proje ve bağlantıların kesintisiz olarak işlemesini esas alan bir proje."